

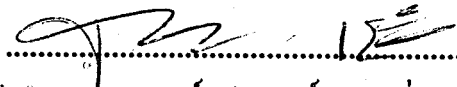
ชื่อวิทยานิพนธ์

บทบาทของโครงการชลประทานน้ำพรม จังหวัดชัยภูมิ ในการบริหาร
การพัฒนาการจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตร

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์

นายพงศ์ศักดิ์ ณ ศร

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ จันทร์โพธิ์)

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการที่ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ส่งน้ำของโครงการฯ ต่อปัจจัยที่มีบทบาทต่อขีดความสามารถของโครงการฯ (2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อปัจจัยที่มีบทบาทต่อขีดความสามารถของโครงการฯ และขีดความสามารถของโครงการฯ (3) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีบทบาทต่อขีดความสามารถของโครงการฯ กับขีดความสามารถของโครงการฯ (4) เพื่อวิเคราะห์ความสำคัญของปัจจัยที่มีบทบาทต่อขีดความสามารถของโครงการฯ และ (5) เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการปรับปรุงการบริหารการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งในการใช้น้ำเพื่อการเกษตรของโครงการฯ ให้มีความสามารถสูงขึ้น

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยมี 3 กลุ่ม ได้แก่ ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ส่งน้ำของโครงการฯ 63 คน และใช้เป็นตัวอย่างทั้งหมด หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรในเขตและนอกเขตพื้นที่ชลประทานจำนวน 9,148 และ 11,991 คน ตามลำดับ ขนาดกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรทั้งในเขตและนอกเขตพื้นที่ชลประทานใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamanae ได้กลุ่มละ 100 คน การสุ่มตัวอย่างจากหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Incidental random sampling) และได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมดเท่ากับ 263 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามแบบปลายปิด แบ่งค่าคะแนน 4 ระดับ ดำเนินการระหว่างเดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2541

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC⁺) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ ร้อยละสะสม ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไคส์แคว ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) สำหรับอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรและยืนยันสมมติฐาน และพหุคูณ (Multiple regression) วิธี Enter และ Stepwise อธิบายระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีบทบาทต่อขีดความสามารถของโครงการฯ และวิธีหาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับปรับปรุงการบริหารการพัฒนาโครงการฯ ให้มีขีดความสามารถสูงขึ้น ตามลำดับ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้าราชการมีความเห็นว่าปัจจัยที่มีบทบาทต่อขีดความสามารถของโครงการฯ ทุกตัวอยู่ในระดับต่ำและสูงใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 54.0 และ 46.0 ตามลำดับ
2. การทดสอบความคิดเห็นของข้าราชการ จำแนกตามระดับตำแหน่ง ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ส่งน้ำของโครงการฯ ต่อขีดความสามารถของโครงการฯ ด้วย χ^2 -test พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P>0.05$)
3. เกษตรกรทั้งในเขตและนอกเขตพื้นที่ชลประทาน มีความเห็นว่าปัจจัยที่มีบทบาทต่อขีดความสามารถของโครงการฯ อยู่ในระดับน้อยหรือต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม (SD.) เท่ากับ 2.04 และ 0.38, 1.90 และ 0.30 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นของเกษตรกรทั้งหมด (ภาพรวมทั้งโครงการฯ) ต่อปัจจัยที่มีบทบาทต่อขีดความสามารถของโครงการฯ อยู่ในระดับน้อยหรือต่ำ มีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม (SD.) เท่ากับ 1.97 และ 0.35 ตามลำดับ
4. เกษตรกรทั้งในเขตและนอกเขตพื้นที่ชลประทาน มีความคิดเห็นต่อขีดความสามารถของโครงการฯ อยู่ในระดับน้อยหรือต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม (SD.) เท่ากับ 2.02 และ 0.39, 1.79 และ 0.28 ตามลำดับ
- เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของเกษตรกรรวมทั้งหมดของโครงการฯ ต่อขีดความสามารถรวมทั้งโครงการฯ พบว่าอยู่ในระดับน้อยหรือต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม (SD.) เท่ากับ 2.00 และ 0.40 ตามลำดับ
5. ปัจจัยที่มีบทบาทต่อขีดความสามารถของโครงการฯ ในเขตพื้นที่ชลประทาน นอกเขตพื้นที่ชลประทาน และภาพรวมทั้งหมดของโครงการฯ ได้แก่ โครงสร้างด้านวิศวกรรม การส่งเสริมการเกษตรและเทคโนโลยี ความร่วมมือจากเกษตรกร ข่าวสาร การเผยแพร่ข้อมูล และประชาสัมพันธ์ และการตัดสินใจ ต่างมีความสัมพันธ์กับขีดความสามารถของโครงการฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P<0.05$)

6. ในเขตพื้นที่ชลประทาน บึงจัยที่มีบทบาทต่อขีดความสามารถของโครงการฯ เรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดตามค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (β) ได้แก่ การตัดสินใจ ข่าวดสาร การเผยแพร่ข้อมูล และประชาสัมพันธ์ โครงสร้างด้านวิศวกรรม ความร่วมมือจากเกษตรกร และการส่งเสริมการเกษตรและเทคโนโลยี

7. นอกเขตพื้นที่ชลประทาน บึงจัยที่มีบทบาทต่อขีดความสามารถของโครงการฯ เรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดตามค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (β) ได้แก่ การส่งเสริมการเกษตรและเทคโนโลยี โครงสร้างด้านวิศวกรรม ข่าวดสาร การเผยแพร่ข้อมูล และประชาสัมพันธ์ การตัดสินใจ และความร่วมมือจากเกษตรกร

8. พื้นที่ส่งน้ำของโครงการทั้งหมด (ภาพรวมทั้งโครงการฯ) บึงจัยที่มีบทบาทต่อขีดความสามารถของโครงการฯ เรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดตามค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (β) ได้แก่ การส่งเสริมการเกษตรและเทคโนโลยี การตัดสินใจ ข่าวดสาร การเผยแพร่ข้อมูล และประชาสัมพันธ์ ส่วนของความร่วมมือจากเกษตรกรและโครงสร้างด้านวิศวกรรม มีบทบาทต่อขีดความสามารถของโครงการฯ เท่ากัน

9. ผลการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการปรับปรุงการบริหารการพัฒนา เพื่อแก้ปัญหาคัดค้านในการใช้น้ำเพื่อการเกษตรของโครงการฯ ให้มีขีดความสามารถสูงขึ้น ในเขตพื้นที่ชลประทานควรให้ความสนใจหรือให้ความสำคัญด้านการตัดสินใจเป็นพิเศษ ส่วนนอกเขตพื้นที่ชลประทานควรให้ความสนใจต่อบึงจัยที่มีบทบาทต่อขีดความสามารถของโครงการฯ เป็นพิเศษ เรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ การส่งเสริมการเกษตรและเทคโนโลยี โครงสร้างด้านวิศวกรรม ข่าวดสาร การเผยแพร่ข้อมูล และประชาสัมพันธ์ และการตัดสินใจ

แต่เมื่อพิจารณาบึงจัยที่มีบทบาทต่อขีดความสามารถของโครงการฯ ในภาพรวมทั้งในและนอกเขตควรให้ความสนใจต่อบึงจัยเรียงตามลำดับความสำคัญต่อไปนี้เป็นพิเศษ คือ การตัดสินใจ ข่าวดสาร การเผยแพร่ข้อมูล และประชาสัมพันธ์ และความร่วมมือจากเกษตรกร